

*Eugène Deloncle v černé uniformě Národní lidové legie, bezpečnostní služby **Národního lidového sjednocení** (24. července 1941)*

Autor: Karel Veliký

aneb náhled na jeden z pokusů užití teroru k urychlení postupujícího rozkladu stávajícího režimu

Po **únorových událostech roku 1934** opustilo na protest proti nečinnosti Charlese Maurrasede Francouzskou akci (Action française, AF) několik desítek členů. Byl mezi nimi i Eugène Deloncle (1890-1944), bývalý technik, jenž se po válce stal lodním inženýrem, poté ředitelem několika společností a expertem u pařížského kasačního soudu. Přes pracovní vytíženost dokázal kolem sebe shromáždit dostatek mužů, povětšinou rovněž bývalých maurrasovců, aby v prosinci 1935 založil vlastní Národně revoluční stranu (Parti national révolutionnaire, PNR). Když ale levicová vláda v červnu příštího roku většinu iniciativ – lig, spolků a sdružení – krajní pravice zakázala, Deloncle svou PNR rozpustil a rozhodl se pokračovat v ilegalitě. Zprvu pod názvem Tajná organizace národně-revoluční činnosti (Organisation secrète d'action révolutionnaire nationale, OSARN), jenž záhy ustoupil stručnějšimu Tajnému výboru revoluční akce (Comité secret d'action révolutionnaire, CSAR), jehož členové již byli vybíráni ještě přísněji a hlavně, aby pocítili větší sounáležitost a důvěru ve vlastní úlohu, podstupovali zasvěcující obřad v kápích po karbonářském vzoru (k nim nejlépe film bratrů Tavianiových *Alonzanfán*), při němž na výraz svého „znovuzrození“ obdrželi nové jméno – „řádovou“ přezdívku. V AF proto tyto své disidenty ironicky přejmenovali na *cagoulardy* (z fr. *la cagoule* – kápě, kutna) čili „zakuklence“ (i když v tomto překladu se vytrácí osten zednářského *salonarda*).

Pro alespoň částečné porozumění tomuto Deloncleovu rozhodnutí a následné činnosti Výboru je nezbytno připomenout si stručně a hrubě tehdejší dění: socialisté a komunisté, po únoru 1934 zaražení i postrašení rozmachem a výbojností krajní pravice, utvořili spolu se svými odbory „socialistickou frontu“. Protože však dělnictvo ve Francii sotva dosáhlo třiceti procent obyvatelstva, ani toto spojení přes veškerou halasnost agitace na reálné prosazení jejich požadavků nestačilo. Přijali proto taktiku „lidové fronty“, což především znamenalo získat maloburžoazní levici a buržoazní pokrokaře, jejichž zájmy zastupovali „radikálové“, kteří jakožto jacísi „pokrokoví-konzervativci“ byli nejtypičtějším představiteli politicko-sociálních poměrů třetí republiky. Vzhledem k mezinárodní (posilování autoritářských režimů) i vnitřní (strmé zvyšování životních nákladů) situaci se tato křehká koalice opravdu uskutečnila a lidová fronta v květnu 1936 vyhrála volby: předsedou vlády se následně stal izraelita-

socialista Léon Blum, což pro Francii nacionálně-monarchickou, resp. katolicko-selskou byla samo o sobě těžká rána, urážka a hanba. To už ale zemí probíhala mohutná stávková vlna, která se z příměstských továren právě za žní rozšířila do zemědělských oblastí a nakonec i do bank, hotelů, divadel, ba nemocnic. V obavách před znárodněním (mnohde byli majitelé, ředitelé či úředníci i zadržováni jako rukojmí) začali finančníci vyvádět kapitál do Anglie a USA. Blumova vláda sice schválila zákony, které dnes šmahem považujeme za samozřejmé (o zkrácení pracovní doby na 40 hodin týdně, placených dovolených, prodloužení povinné školní docházky do 14 let, snížení pensijní hranice pro státní zaměstnance, zestátnění zbrojařského průmyslu aj.), avšak pro kapitalisty, jejichž „dobří“ otcové a dědové ještě protestovali proti zrušení dětské práce a dvanáctihodinové pracovní doby, neb je prý na trzích učiní nekonkurenceschopnými, šlo o jasnou předzvěst „sovětizace“, „bolševizace“ Francie (ostatně v parlamentu působilo 82 komunistických poslanců, z toho 72 z frakce stalinovců).

Deloncle, antikomunista a „židorváč“, hodlal těchto zmatků a nejistoty využít, aby jakémukoli marxisticko-internacionalistickému převratu předešel převratem monarchicko-nacionálním, který by namísto záludné parlamentní žvanírny nastolil přímou autoritativní vládu. Že právě v jeho případě nezůstalo u slov a přání? Za tím se vedle samotné Vůle a Zdatnosti zdá být jeho společenské postavení, resp. styky, jakož i sám fakt, že řadu členů Výboru tvořili maurrasiáni z lepších čtvrtí, tj. z pařížského XVI. a XVII. obvodu („Pařížští boháči bydlí pohromadě, jejich čtvrti, seskupené v jeden blok, tvoří v tom městském dortu samostatný kus: špička vybíhá k Louvru, zakulacený vnější okraj drží stromy mezi Auteilským mostem a branou Ternes. To je nejlepší kousek města. Všecko ostatní je jen dřina a svinstvo,“ píše Céline.), muži vzdělaní, movití, cítící se bezprostředně ohrožení a na důsledky dosavadních sociálních reforem již třeba i doplácující. Výbor má tudíž kontakty, těší se z mravní i hmotné podpory vlivných v pozadí, čímž se však zároveň stává i jejich nástrojem: instrumentalizují si jej dle potřeby. Hlavní „štáb“ se skládal ze sekce velitelské, zpravodajské, náborové, instruktážně-operativní, logistické a kázeňské (soudní). Vůdce Deloncle měl rovněž k ruce „kabinet“, neformální radu čtyř mužů (Jean Filiol, Jacques Corrèze, Gabriel Jeantet a Henry Deloncle). Členská báze byla rozdělena do místních buněk (údajně se zbraňovými depoty).

AKCE

Buřiči, teroristé a vrazi

Usmrcení Dmitrije Navašina (23. ledna 1937)

Navašin byl vybrán za cíl jakožto ředitel sovětské Komerční banky pro severní Evropu se sídlem v Paříži, která zprostředkovávala převod „moskevského zlata“ na účty zednářsko-republikánského, sociálně-demokratického a anarcho-komunistického Španělska, proti němuž povstalo Španělsko katolicko-monarchické, nacionálně-konzervativní a syndikálně-fašistické.

Odstranění tohoto muže mělo být údajně hlavně důkazem o „reelnosti Výboru“, resp. jeho odhodlání a schopnosti nasazení, pro ty kruhy ve francouzské armádě, jež připravovaly vlastní tajnou síť odporu a eliminace komunistů („Corvignolles“) pro případ, že by vláda lidové fronty ve Francii přešla tak jako ve Španělsku v otevřený rozvrat a anarchii (ještě do vypuknutí občanské války 18. července 1936 tam totiž bylo anarcho-komunisty zcela zničeno 160 a poškozeno 260 kostelů, 269 veřejných budov; 270 lidí bylo zabito a 1287 zraněno).

Čin vykonal Jean Filiol, po Deloncleovi „č. 2“ Výboru, bodákem, když se bankéř vracel domů z pravidelné večerní procházky.

Policisté nad tělem zavražděného bankéře Navašina (foto Le Petit Parisien, 26. ledna 1937)

Usmrcení bratrů Rosselliových (9. červen 1937)

Carlo a Nello Rosselliové (pravým jménem Pincherleové), bohatí izraelité-antifašisté, byli zastřeleni ve francouzských lázních (Bagnoles-de-l'Ordre v Normandii), kde si jeden z nich léčil zánět žil. Akci připravil François Méténier, který sestavil devítičlenné komando, jehož členové Jean Filiol a Fernand Jakubiez čin vykonali. Uvádí se, že Výbor jednal na popud italské rozvědky, přičemž od ní měl za úspěšně provedenou akci obdržet zbraně (pušky Beretta). Přestože jde o závěry soudu, který se konal v roce 1948 (tedy jedenáct let po atentátu), pozadí události zůstává temné. Vždyť Pincherleové nepředstavovali pro Itálii (natož pro Francii) žádnou vážnou hrozbu. Snad tedy šlo především opět o jakousi „zkoušku ohněm“.

LE CRIME POLITIQUE DE BAGNOLES-DE-L'ORNE

Sept coups de poignard pour tuer NELLO ROSSELLI Deux coups suffirent pour abattre son frère CARLO

(De notre envoyé spécial,
Georges Oubert)

Bagnoles-de-l'Orne, 12 Juin. — Au moment où j'écris ces lignes, il y a déjà vingt-quatre heures que la sensationnelle découverte, sur le territoire de Couterne, fait les frais de toutes les conversations, que tous les postes frontières sont alertés, que sûreté nationale, police mobile et gendarmerie recherchent les assassins des deux frères Roselli, bien connus en France pour leur activité anti-fasciste.

Mais vingt-quatre heures d'efforts continus — les policiers ne se sont point couchés — ne sont pas suffisantes pour éclaircir une telle énigme. C'est pourquoi il n'y avait aucune raison de s'étonner lorsque ce matin, le commissaire, M. Belin, nous déclarait :

— Rien de nouveau.

Pourtant, aux magistrats du parquet de Domfront, aux envoyés de la brigade de Rouen, à la gendarmerie locale était venu s'ajouter un précieux renfort : le commissaire Belin, chef de la brigade des recherches criminelles, et son fidèle lieutenant, le commissaire Chenevier, de la sûreté, ce deuxième étant spécialisé dans les affaires politiques et surtout dans les affaires où le terrorisme a un rôle à jouer.

Il faut d'ailleurs ajouter que cette réponse « rien de nouveau », ne correspondait pas tout à fait à la réalité. Certes, on ne sait rien de précis, mais ainsi qu'on va le voir, magistrats et policiers n'ont point perdu leur temps et ont recueilli cette nuit, ce matin et cet après-midi des renseignements qui, sans pa-

Les cadavres des deux victimes : Carlo Roselli (à droite) et son frère Nello

Těla bratrů Rosselliových, popravených cagoulardy (foto Le Petit Journal, 13. června 1937)

Sabotáž letadel (29. července 1937)

Na letišti Toussus-le-Noble nedaleko Paříže akce Výboru poškodila několik letounů určených pro ozbrojené síly onoho levého „rudého Španělska“.

„Hvězdné atentáty“ (11. září 1937)

Oba pumové atentáty proti Všeobecné konfederaci francouzských zaměstnavatelů (4 rue de Presbourg) a Svazu kovohutnického průmyslu a řemesel (45 rue Boissère), tedy „arciinstitucím kapitalistů“, se odehrály v blízkosti Place de l'Etoile – Hvězdného náměstí (nyní přejmenovaného na náměstí Charlese de Gaulla) s dominantou Vítězného oblouku. Při výbuchu v ul. Presbourg byli (nedopatřením) usmrceni dva městští strážníci.

DEUX BOMBES EXPLOSENT A PARIS

L'immeuble du numéro 4 de la rue de Presbourg, siège de la Confédération Générale du Patronat Français, complètement ouvert en deux par l'explosion d'une bombe à retardement.

Dvě bomby

Za pachatele byl označen jakýsi Pierre Locuty, člen buňky (Enfants d'Auvergne) opět prý řízené Françoisem Méténierem. Locuty byl zatčen v lednu následujícího roku a na rozdíl od ostatních obviněných se k činu měl i doznat.

Smysl akce vyšetřování označilo za ryze provokační - měly být připsány komunistům, zvýšit tak společenské napětí a posloužit za záminku pro odpor a represi vůči nim.

Proč se tak ale naprosto nestalo?

Státní převrat (z noci z 15. na 16. listopadu 1937)

Výbor vnímá, že kruh vyšetřování kolem něj se nebezpečně stahuje, zároveň se však zdá, že společenské pnutí je již natolik silné, aby „to“ při prudké pobídce „prasklo“. Sází proto na

jednu kartu a mobilizuje své muže, aby (nejen?) v Paříži obsadili a eliminovali klíčová místa a osoby. Nicméně spojenci v armádě, kteří se k pučistickému předvoji měli přidat, se za stávající situace v poslední chvíli k přímé akci neodhodlali a tak Výboru nezbylo, než ji nad ránem odvolat. Spiknutí se přesto provalilo.

(Nakolik je toto schéma pouhou soudní konstrukcí? Každopádně velice upomíná na tzv. „Borgheseho puč“, který se měl konat v Římě z noci ze 7. na 8. prosince 1970, k němuž existuje celá řada tezí, včetně té, že se vlastně vůbec neudal a konfidenti, žurnalisté, vyšetřovatelé a soudy jen společně postupně vyplodili jeden z velkých příběhů „alternativní historie“, jaký prostě dobře zapadá do celkového „obrazu nepřítele“, společenského zla.)

Usmrcení ministra (26. června 1941)

Po selhání státního převratu policejní orgány pod vedením ministra vnitra Marxe Dormoye organizaci Výboru rozkryly a v průběhu roku pozatýkaly 120 jeho členů, a to včetně vysokých šarží a velkopodnikatelů, kteří mu prý poskytovali materiální podporu a politické krytí. Zbylí bývalí členové Výboru se však ministru (taktéž již bývalému) po několika letech za tato odhalení pomstili jeho usmrcením v hotelovém pokoji v městečku Montélimar mezi Valenci a Avignonem.

Organizaci Výboru byly rovněž připsány některé nevyřešené loupeže, které za účelem samofinancování měla provést v židovských klenotnictvích a bankách. Zpronevěra, jaké se dopustili dva prostředníci dodávající zbraně frankistům, byla samozřejmě Výborem trestána smrtí.

*

I Robert Brasillach zavzpomínal, jak po únoru 1934 byli mladí obecně zklamaní politickými stranami a proto:

po vzoru italských karbonářů zakládali tajné společnosti. První byli disidenti z Francouzské akce, které jsme ironicky překřtili na zakuklence, naneštěstí dosti infiltrovaní policií. Ve stejnou dobu se, zejména v provincii, formovaly obranné spolky proti komunismu. Že existovaly dohody mezi místními veliteli a notábly, aby je v případě nutnosti ozbrojili, věděl snad každý. Jinde se organizovaly ještě další spolky. Policie měla všechno v merku a marxisti to s potěšením zamotávali. Až se jednoho krásného dne spustil obrovský humbuk o spiknutí proti republice: Spiknutí zakuklenců, román na pokračování, davy hltaný se zatajeným dechem. Pelmel byli zatýkáni velice stateční lidé a dokonce opravdoví hrdinové jako generál Duseigneur, který měl na počátku nové války zmizet, nebo jako četař Darnand, díky němuž byla odhalena německá ofenziva z června 1918. Pokud jde o nás, žádného zakuklence jakéhokoli druhu jsme neznali. Ale víme, že v těchto často neurčitých a stále se měnících orgánech byli i policejní informátoři, gauneři, maniaci a hlupáci - a většinu tvořili stateční chlapci zvábení ctnostmi akce.

Ničemnost byla všechno směřovat, organizace obranné i „karbonáře“. Zatímco silně prokádrované a hierarchizované komunistické buňky zřizovaly sklady zbraní a kuly pravé pikle, zakuklenci dva nebo tři roky sloužili lidové frontě za strašáka a byli odpovědí na všechno.

Na závěr shrnuje:

Ale bylo to znamení bezradnosti myslí, jakéhosi trochu romantického zoufalství, které v oněch letech mnozí vlastenci prožívali... (*Notre avant-guerre*)

Činit jakékoli vyhodnocující závěry z naší tak vzdálené pozice by bylo nemístné, můžeme pouze předpokládat, že vedle idealismu a jiných osobních motivací členů Výboru, vedle jeho pravděpodobné instrumentalizace ze strany odpůrců, ovlivňovala jeho činnost i instrumentalizace ze strany odpůrců. Tím máme na mysli, že činnost Výboru byla policií od počátku dozorována, udržována a v některých krocích skrze důvěrníky třeba i navedena, zkrátka inspirována tak, aby odhalení v příhodný okamžik a následné barvitě novinářské vyprávění („nativ“) těmto odpůrcům politicky prospělo, ať už odvedením pozornosti nebo coby zdůvodnění jinak obtížně průchodných opatření. Neboť i u veřejného pobouření nad činy karbonářů, anarchistů (Ravachol!) a jiných revolucionářů tomu tak vždy víceméně bylo...

LES CAGOUULARDS

Eugène Deloncle
 chef des conspirateurs
et le général Duseigneur
 ont été arrêtés

ON PERQUISITIONNE AU "COURRIER ROYAL"
 Un nouveau dépôt d'armes est découvert

Eugène Deloncle

Jean Filhol

UNE VUE DES SOUTERRAINS DU « PETIT-ARBEVILLE »

PARIS, 25 novembre. — A la *Sûreté Nationale*, on déclare à midi que le général *Duseigneur* est inculpé par *M. Beteille*, juge d'instruction, d'association de malfaiteurs et de détention d'armes. Il a été transféré au début de l'après-midi au parquet, où il lui a été fait notification de l'inculpation dont il est l'objet.

Le général *Duseigneur*, qui a été transféré à la Santé, aurait joué, croit-on, le rôle d'adjoint auprès de *M. Deloncle*.

D'autre part, en annonce à la *Sûreté* que le chef du *C. S. A. R.* a été arrêté au cours de la nuit. Il s'agit de *M. Eugène Deloncle*.

La personnalité du « patron »

PARIS, 25 novembre. — Qui aurait pu se douter la nuit dernière que le personnage hâve et défilé que quatre inspecteurs poussaient vers les locaux de la *Sûreté Nationale*, et qui pour se rendre méconnaissable avait baissé son chapeau sur son visage mangé par une barbe envahissante, n'était autre que le grand chef du *C. S. A. R.*, l'ingénieur *Eugène Deloncle*, que l'on croyait en fuite et qui se trouvait à Paris ?

Cette arrestation sensationnelle a été révélée à midi par *M. Motteux*, directeur de la *Sûreté Nationale*.

Eugène Deloncle ? Le nom sans doute est ignoré du grand public, et pourtant il s'agit d'une personnalité très connue dans le monde parisien. Né à Brest, le 20 juin 1866, ancien et brillant élève de l'École Polytechnique, ingénieur de 1re classe du génie maritime, ingénieur conseil auprès des tribunaux pour les questions maritimes, président de la pêche au large de Bordeaux, membre du Bureau « *Vérité* », appartenant aux conseils d'administration de nombreuses sociétés, chevalier de la Légion d'honneur et croix de guerre, il est considéré par la police comme ayant joué le premier

Le brassard du C. S. A. R.

Eugène Deloncle zatčen

Po pádu třetí republiky se většina zakuklenců, čekajících v celách na soud, ocitla na svobodě. Jejich cesty se však rozešly. Někteří šli cestou důsledné spolupráce (ultras), jiní, germanofobní nacionalisté, se sice přidávali k Vichy maršála Pétaina, ale také, zejména po Stalingradu, přecházeli k protiněmeckému odboji.

LES CHEFS DE PARTI SE REUNISSENT POUR COORDONNER LEURS EFFORTS ET RENFORCER LEUR ACTIVITÉ

De gauche à droite : MM. Costantini, Déat, Deloncle Doriot.

Photos Archives « Le Matin »

Les chefs des différents groupements politiques soussignés, qui ont pour but essentiel d'assurer la renaissance française dans le cadre de la nouvelle Europe socialiste, rendue possible par l'écrasement du bolchevisme et l'élimination de la ploutocratie anglo-juive, ont décidé, afin de coordonner leurs efforts et de renforcer leur action, de se réunir périodiquement, comme ils l'ont fait avec succès pour la constitution de la Légion des volontaires français contre le bolchevisme.

Pierre Costantini, chef de la Ligue Française.

Marcel Déat, chef du Rassemblement National Populaire.

Eugène Deloncle, chef du Mouvement Social Révolutionnaire.

Jacques Doriot, chef du Parti Populaire Français.

Vers l'unité

Vůdci hlavních francouzských kolaboracionistických stran (zleva doprava): **Pierre Costantini** (Francouzská liga), **Marcel Déat** (Národní lidové sjednocení, RNP), **Eugène Deloncle** (Revoluční sociální hnutí, MSR), **Jacques Doriot** (Francouzská lidová strana, PPF)

Vyšetřovací spisy, které se na počátku války ztratily, byly po jejím konci zase objeveny, takže proces se zakuklenci mohl být obnoven. Většina z těch, kteří válku přežili, byla osvobozena, k nuceným pracím tak byli odsouzeni jen ti nejvíce kompromitovaní spoluprací s Říší.

Ve Francii má případ zakuklenců zvláštní publicitu i proto, že Deloncleovým blízkým přítelem a podporovatelem byl zakladatel kosmetické firmy L'Oréal Eugène Schueller (po válce v jeho prospěch vypovídali někteří odbojáři, takže nebyl perzekvován; u L'Oréalu pak našlo útočiště několik předních ex-cagoulardů). Zakuklence podporovala též firma Michelin a Pierre Michelin, syn zakladatele továrny, měl být dokonce členem buňky, která zorganizovala „hvězdné atentáty“. A François Mitterrand, budoucí prezident Francie, se ve Vichy za války s jedním z bývalých zakuklenců spřátelil natolik, že se jeho matka stala kmotrou Mitterandova syna. Odtud tedy styky „prvního socialistického prezidenta“ páté republiky s některými bývalými *cagoulardy*. Osudy / Dějiny jsou ... (to si laskavě již doplňte sami).

PDF pro ty, kdo chtějí číst dál: „tři spiklenecké osudy“, „moravská stopa“ a obrazová příloha.